

Til Regeringen
att.: Skatteministeren min@skm.dk
og Erhvervs- og Vækstministeren min@evm.dk

Vækst og udvikling i hele Danmark

Med store forventninger imødeser vi regeringens forslag til strategi, og tillader os at fremkomme med et par forslag, som efter vores opfattelse vil understøtte både bosætning og erhvervsudvikling i landdistrikter.

Som det fremgår af regeringsgrundlaget ønsker Regeringen ”vækst og udvikling i alle dele af Danmark”. Derfor vil Regeringen ”fjerne de barrierer, der i dag hindrer fremgang i hele landet”.

På den baggrund skal vi tillade os at foreslå et par initiativer, som efter vores mening kan bidrage til at ”understøtte både bosætning og erhvervsudvikling”.

Giver med den ene hånd og tager med den anden

Paradoksalt nok er trenden i dag, at myndighederne afsætter midler gennem EU, LAG, Regering, Region og Kommune til at støtte livet på landet, men det er de samme myndigheder, som beslutter budgetmæssige reduktioner på rigtig mange af de vitale områder for at opretholde livet på landet. Ildsjæle kan ganske vist søge ”Puljer” og ”Fonde”, men det er ofte en mulighed på linje med at finde en nål i en høstak. Man kan ikke kalde det en energisk politisk indsats for at styrke bosætning og erhvervsudvikling i de trængte områder.

De mange store centraliseringsændringer som domstolsreform, politireform, skattereform, kommunalreform, lukning af kaserner, skattecentre, posthuse, busruter, skoler, taxametertilskud mv. understøtter ikke de gode intentioner i de sidste mange regeringsgrundlag – tvært imod.

Planloven må revurderes

Den ofte helt rigide administration af planloven har hindret mange iværksættere - som gerne startede i egen garage, i nedlagt landbrug eller lign. - i at udvide på matriklen, hvis/når successen fik behov for mere plads. Nej, så blev det nødvendigt at flytte til byzone for at få lov til udvidelsen. Den fraflyttede bopæl og arbejdsplads blev vanskelig at sælge, og den tilflyttede krævede bolig i boligkvarter samt fabrik i industriområdet. Planloven foreskriver alene mulighed for landbrug og skovbrug i det åbne land uden for byzonen. På den måde er planloven medvirkende årsag til at tømme tidligere velfungerende landsbyer for vigtige funktioner og arbejdspladser.

Kreditværdighed skal frigøres fra postnumre

Er der endelig købere med store indkomster, som viser interesse for lokalisering, ja så skal creditselskaberne nok sætte den sidste kæg i hjulet for lån med beskeden: ”Du kan ikke låne til bopæl i det postnummer, men hvis du flytter til et andet postnummer nærmere metropolen, kan du med den samme ressourcestærke økonomi godt låne dobbelt så mange penge. Centraliseringen finder således sin årsag i en række politiske beslutninger, men begrundes med markedet og globaliseringen, som menes at kræve centralisering. Med den digitale teknologi kan de mange IT-baserede, videns tunge, internationale og innovative opgaver løses lige godt fra en dyr hovedstadsdestination som fra en væsentligt billigere bolig på landet. Det handler i højere grad om at være målrettet, professionel og dygtig, end om bopæls placering. I stigende omfang vil vi se arbejdspladser, som er

uafhængige af tid og sted, så det er nærmest storby-koketteri at tale om den nødvendige centralisering. Man må lære at forstå andet end det, man selv forstår, hvis man vil hinanden på lødig vis?

Vi stod sammen om hovedstaden – lad os nu stå sammen om at løse lignende problemer på landet

Mellem 1950 og årtusindskiftet var det København, der havde problemer. Den gang fik vi alle medlidenhed med Hovedstaden, og der kom gang i byggeriet. Eksempelvis Ørestaden, Metroen og hele byfornyelsen i de saneringsmodne kvarterer på Vesterbro og Nørrebro for milliarder af kroner. Der var næppe på det tidspunkt tanker på eller tale om nedladne, selvfede og hånlige bemærkninger. Nej vi stod alle sammen om at udvikle vores fælles hovedstad. De tidligere saneringsmodne områder er i dag attraktive boligmiljøer. Ja, sådan kan det gå, når *fællesskabet handler sammen*.

Landdistrikterne er langt mere end turisme og smuk natur

Der er ikke udpræget solidaritet med det ganske land uden for Rådhuspladsen, som med Hovedstaden i sin tid, da den var svag og havde akut behov for hjælp. Da Apple fik øje på en by ”ovre i Jylland” tog man sig til hovedet på Bjerget. Landdistrikterne er langt mere end turisme og smuk natur. Staten har brugt stribevis af milliarder på byudvikling, men udviklingsministeriet, som det hed med minister Carsten Hansen i spidsen, har endnu kun brugt millioner på provinsens Nørrebro’er og Vesterbro’er. Her findes også saneringsmodne ejendomme. Det kunne hjælpe at få gang i renoveringen her på samme vis som i hovedstaden. Omkring 8-900.000 lever uden for byområder.

Uden Provinsen ville mange ting se anderledes ud i Hovedstaden. Provinsen afleverer mange milliarder hvert år til de store byer. Tænk blot på lønninger til de mange arbejdspladser, som staten efterhånden via politiske beslutninger har *koncentreret* i hovedstadsområdet. Dertil de mange milliarder til kunst, kultur, uddannelses- og transportsektoren for ikke at nævne eksporten af sociale klienter. Pengene kommer ikke alene fra vækst i hovedstaden.

Størstedelen af Carlsbergs produktion foregår i Fredericia, men hovedsædet ligger i Valby. Af den grund tæller Carlsberg i regnskabet for vækst i hovedstaden. Vindmøller produceres i Jylland. A.P. Møller-Maersk har adresse i hovedstaden, men henter pengene uden for hovedstaden. Mange store firmaer producerer uden for hovedstaden, men er adresseført i hovedstaden. Jo vist er hovedstaden vigtig, og man må gerne have hovedsæde i hovedstaden. Men stop al snak om, at det er hovedstaden, der alene trækker vækst og velfærd i Danmark. Det gør både hovedstadsområdet og provinsen. Eksemplerne er mange, foruden landbrug og fiskeri kan nævnes Lego, Blue Water, Danfoss, Novo, ISS, ARLA, DLG, COOP, Grundfos, TDC, Bestseller, Alfa Laval, Terma, Nordisk Wavin og mange, mange flere.

Digitalisamfundet ophæver afstanden mellem centrum og periferi

Blandt myterne finder vi også, at alle helst vil bo i byen. Men flere undersøgelser viser, at en stor del faktisk gerne vil bo på landet (YouGov 2014). Tilsvarende ejes sommerhusene for en god part af byboere, der valfarter til herlighederne på landet. Sommerhusudlejningen antager visse steder karakter af industri, der - ligesom meget andet - er afhængig af IT- og højhastighedsforbindelse samt gode mobilnet forbindelser. Men fuld dækning er en mangelvare - begrundet i markedsbaseret vilkår. Tænk om el- og vandforsyningen også var markedsbaseret og ikke hver mands eje.

Urbanisering er ikke et grundvilkår og globalisering burde snarere begrunde en anden tankegang. Bedre IT, hurtigere bredbånd og mobiltelefoni ophæver afstanden mellem centrum og udkant. Den hastige digitale udvikling giver bedre mulighed for bosætning og erhvervslokalisering. Nethandel og -butikker behøver ikke adresser på hovedstrøg, hvor huslejen er stor. Her kræves politisk handling for at skaffe arbejdspladser og give erhvervslivet mulighed for lavere omkostninger og billigere boliger.

Bopælskommunen skummer skattekrone på sommerhusudlejning

Til gengæld er det ikke markedsvilkår, der kun udløser personskat i sommerhusejernes hjemkommune, selv om sommerhuskommunen genererer lejeindtægter og skal afholde udgifter til bl.a. hjemmehjælp og hjælpemidler mv. også i sommerhusområder. Var det ikke rimeligt, om sommerhuskommunen (ofte en såkaldt udkantskommune) fik del i skatteindtægterne. Som lovgivningen er pt. kan en skatteyder i en velkonsolideret kommune eje flere sommerhuse i fattige kommuner og udnytte disse kommuners service på særlige områder.

Skatteyderen bidrager herved til forøget skattegrundlag i hjemkommunen og forringer det i sommerhuskommunen. Udlejningsindtægter fra sommerhuse udgør i bund og grund en erstatning for indtægter fra aktiviteter i området før sommerhusenes tid. Hvorfor skal personskatteindtægten herfra afregnes i en anden kommune?

Ligestillingsminister for placering af offentlige arbejdspladser

Danmark har et ligestillingsråd og -minister. Det er åbenbart nødvendigt i kønsdebatten. Man kunne også tænke ligestilling for at mindske den skæve fordeling af arbejdspladser.

Hvorfor skal energistyrelsen eksempelvis lokaliseres i hovedstaden, når energisektoren stort set har alle sine kræfter i Esbjerg? Flytningen ville kunne spare staten på både løn- og huslejebudgetter. Offshore industrien i Esbjerg har været, og er fortsat vigtig for hele landet. I Foulum, øst for Viborg ligger [Centret for Husdyrvidenskab](#), [Institut for Agroøkologi](#) samt forskergrupper fra [Institut for Fødevarer](#), [Institut for Molekylærbiologi og Genetik](#) samt [Institut for Ingeniørvidenskab](#). AU Foulum huser store dele af universitetets forskning i fødevarer og jordbrug. Forskningssemnerne omfatter husdyr, planter, fødevarer, økologi, bioenergi, miljø, klima, jord, genetik og teknologi. Hvorfor skal Miljø- og Fødevarerministeriet så absolut ligge på Børsgade 4 og Slotsholmsgade 12 i København? Kystdirektoratet må godt have adresse i Lemvig.

Offentlige arbejdspladser tiltrækker andre arbejdspladser

Når der er relativt flere advokater Viborg, er det en følgevirkning af en politisk beslutning om at lægge Vestre Landsret i den by. En anden følgevirkning gælder Regionsrådets placering. Så med en god fordeling af offentlige arbejdspladser følger af sig selv et stærkere samfund. Hvorfor skal der så reduceres i antallet af skattecentre på landet? Hvis der kun skal være et skattecenter, behøver det så ligge i Hovedstaden, når begrundelsen for at reducere i antallet er, at digitaliseringen mindsker behov for personligt fremmøde. Men lur mig, om Hovedstadens storsind rækker så vidt. Det går nok aldrig med ét skattecenter i ”Taberlandet”.

Centraliseringen går amok

Vi kan kun standse den stigende og omfattende centralisering ved at rejse en debat og i fællesskab foreslå, at udviklingen vendes. Politikerne må stå sammen om at tage hele landet i brug og sige fra over for de forventelige indvendinger fra parnasset i Hovedstaden og de største byer, som har en tendens til at mene sig så altoverskyggende vigtige og nødvendige, at selv kortere sejlruiter (Molslinien) skal gøres længere og mere omkostningstung, og lufthavne (Aarhus) skal flyttes for at tilfredsstille centraliseringstanker. Er det en god udvikling for et lille land?

Afslutningsvis vil vi citere professor Jørgen Goul Andersen fra Aalborg Universitet, der i konklusionen på undersøgelsen om ”udkants Danmark”, som Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter fik lavet:
”Man kan måske tolke det på den måde, at der er kvaliteter og ressourcer i udkantsområderne, der kunne få områderne til at blomstre, både materielt og trivselsmæssigt. At man i dén situation finder, at trygheden og tilfredsheden med tilværelsen generelt er på højde med resten af befolkningen, er et tegn på, at man ikke skal aflive udkantsområderne for tidligt. Tallene ligger langt fra den elendighedsforestilling, der undertiden omgærder ”udkanten” i den offentlige debat.

Med store forventninger glæder vi os til at se, hvad regeringen vil vægte i den kommende strategi.
Med venlig hilsen

Jørgen Ørgård
Fmd. Borgerforeningen Mols – Distriktsråd for Mols og Helgenæs
Gl. Kirkevej 7
8420 Knebel